

IFE Institut Les Salines: sis anys atenen les necessitats educatives especials des de la Formació Professional

Rafa Garcia Gomar

Professor d'Orientació Educativa. IFE Institut Les Salines

Óscar González Álvarez

Professor d'Orientació Educativa. IFE Institut Les Salines

Àlex Rodríguez Jiménez

Professor d'Orientació Educativa. Cap de Departament. IFE Institut Les Salines

Andreu Aísa Vázquez

Professor d'Orientació Educativa. IFE Institut Les Salines

Marian Rodríguez

Professora tècnica. IFE Institut Les Salines

Maria Miguélez Cardona

Tècnica Integració Social. IFE Institut Les Salines

Marc Coma Mata

Tècnic Integració Social. IFE Institut Les Salines

Rebut: 29.09.22 – **Acceptat:** 18.10.22

DOI: <https://doi.org/10.32093/ambits.vi57.50472>

Resum

IFE Institut Les Salines: sis anys atenen les necessitats educatives especials des de la Formació Professional

Al 2017 es va engegar a l'Institut Les Salines del Prat de Llobregat un nou programa formatiu dirigit a joves amb discapacitat cognitiva lleu (IFE, Itinerari Formatiu Específic). El que en aquell moment era un programa pilot, en l'actualitat s'ha consolidat com un itinerari d'èxit que s'està ampliant arreu de Catalunya. L'equip professional de l'IFE explica les seves característiques i com ha estat l'experiència d'aquests sis anys des de diferents àmbits: alumnes, metodologies i treball a l'aula o la inserció laboral un cop finalitzat l'itinerari.

Paraules clau: IFE (Itinerari Formatiu Específic), Necessitats educatives especials, Formació professional, Atenció a la diversitat, Tutoria, Inserció laboral

Abstract

IFE Institut Les Salines: Six Years Attending to Special Educational Needs through Vocational Training

In 2017, a new training program aimed at young people with mild cognitive disabilities (IFE, Specific Training Itinerary) was launched at the Les Salines Institute in Prat de Llobregat. What was then a pilot programme has now become a successful itinerary that is being extended throughout Catalonia. The professional team of the IFE explains its characteristics and how the experience of these six years has

been from different areas: students, methodologies and work in the classroom or the integration in the labour market once the itinerary has finished.

Keywords: IFE (Specific Training Itinerary), Special educational needs, Vocational training, Attention to diversity, Tutoring, Job placement

Què són els Itineraris Formatius Específics (IFE)?

Es parla sovint que l'educació és l'eina que construeix la societat del present i la que tindrem en el futur, i també la responsable de transmetre els valors que la formen. Que la seva concepció, principis i desplegament són els pilars on s'assentarà, en els propers anys, la vida social a Catalunya, destacant-ne la igualtat i la inclusió de tothom en l'àmbit educatiu com dos dels fonaments més indiscutibles. Teòricament, sembla força evident aquest plantejament, però la realitat pràctica no sempre és així. Fins fa sis anys existia un buit enorme pel que respectava a joves amb necessitats educatives especials (NEE) de tipus cognitiu. Alumnat amb discapacitat intel·lectual lleu o moderada (DIL o DIM) i/o alumnes amb trastorns de l'espectre autista (TEA) es trobaven sense cap oferta formativa pública, és a dir, gratuïta i universal, de tipus postobligatori dirigida a ells.

És cert que podien existir programes propis en els Centres d'Educació Especial de tipus general enfocats a treballar aspectes de transició a la vida adulta, i també altres espais o tipus de formació de caràcter privat on podien tenir acollida aquest col·lectiu, però es deixava fora a la gran majoria de l'alumnat, sovint amb dificultats socioeconòmiques derivades precisament de la condició dels seus fills i que no s'ho podien permetre. Aquesta doble discriminació de caràcter obligatori/postobligatori i per capacitat econòmica va ser la norma durant molts anys on aquest alumnat estava abocat a la discriminació laboral, social i personal, i a una vida limitada dins de les seves cases per absència d'oportunitats formatives de tipus públic i dificultats per accedir a les privades. Per sort, res és inamovible i després de moltes reclamacions i protestes de les mares i pares d'aquest alumnes es va obrir una finestra d'oportunitat: els IFE. Una formació postobligatòria de 4 anys amb una vessant professionalitzadora per perfils i una altra de transició a la vida adulta, amb Formació en Centres de Treball (FCT) de més de 300 hores i amb una ràtio i uns professionals adaptats a les seves necessitats. El seu nom va ser i és Itinerari Formatiu Específic (IFE) i es van iniciar de zero en diferents Instituts de Formació Professional, centres de secundària o equipaments municipals de 7 localitats. Oferta que va anar creixent els següents anys. Inicialment en forma de pla pilot durant la seva primera promoció, però a dia d'avui de forma establerta i en continu ajust un cop es troba amb dificultats o grans distàncies entre la seva concepció teòrica i la realitat aplicada.

L'IFE a l'Institut Les Salines

L'any 2017 es va engegar aquest nou programa formatiu a l'Institut Les Salines del Prat de Llobregat. En aquell moment l'IFE encara era un pla pilot que s'estava duent a terme en molt pocs centres de Catalunya.

Com ja hem comentat, aquest programa formatiu de quatre cursos de durada, està adreçat a l'alumnat amb necessitats educatives especials associades a una discapacitat intel·lectual lleu o moderada, amb l'objectiu d'oferir atenció educativa a l'etapa postobligatòria, segons les necessitats individuals i les capacitats i habilitats pròpies.

La finalitat d'aquests ensenyaments és que els alumnes incrementin l'autonomia personal i assoleixin les competències professionals que els facilitin la transició a la vida adulta i la inclusió social i laboral. De les diferents branques que ofereixen els IFE, al nostre centre es du a terme la de "*Cura d'animals i espais verds*".

Els itineraris s'estructuren en mòduls professionals comuns i mòduls específics:

Mòduls comuns

- Mòduls professionals de transició a la vida adulta per a l'adquisició de les competències personals i socials que faciliten el desenvolupament dels joves com a ciutadans de ple dret.
- Mòduls professionals de caràcter general per apropar-se a l'activitat laboral.

Mòduls específics

- Mòduls professionals pensats per a l'assoliment de les competències professionals; un d'aquests és la formació en centres de treball. Els mòduls específics poden anar associats a unitats de competència de nivell 1 del catàleg de qualificacions vigent a Catalunya i estan inclosos en el currículum bàsic dels cicles de la formació professional bàsica.

La part professional de l'IFE en "*Cura d'animals i espais verds*" de l'Institut Les Salines es basa en uns estudis que desenvolupen competències per fer tasques auxiliars d'atenció als animals, el manteniment i la higiene d'instal·lacions ramaderes, de producció de plantes en viviers i en centres de jardineria, i també de manteniment de jardins, parcs i zones verdes; observant les normes de prevenció de riscos laborals i protecció mediambiental corresponents, així com competències de comunicació, autonomia personal i participació en activitats comunitàries.

Els inicis no van ser fàcils perquè es tractava d'un programa nou, es tenien poques referències al respecte i pràcticament es va crear tot partint de zero: desenvolupar les programacions a partir del currículum, muntar un hort i un galliner al centre per poder realitzar les tasques més professionalitzadores, buscar recursos a fora del centre per desenvolupar alguns continguts..., i tot això ha esdevingut un procés d'aprenentatge per a tothom.

L'equip professional de l'IFE està format per 4 orientadors pedagògics (que porten les tutories), dues professores tècniques, de jardineria i d'animals, i dos tècnics en integració social (TIS).

El nostre alumnat

L'alumnat de l'IFE ha de complir una condició indispensable per poder inscriure's en el programa i és que han de tenir un dictamen de l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic (EAP) de la zona, per nee derivades d'una discapacitat lleu o moderada. Sense aquesta condició cap alumne pot cursar els quatre anys de l'IFE, ja que és un recurs educatiu dirigit exclusivament a aquesta tipologia de població.

De vegades, els alumnes amb discapacitat lleu o moderada, poden tenir una base orgànica (síndrome de Down, síndrome d'alcoholisme fetal, etc.)... i/o venir acompanyats d'altres tipus de dificultats afegides com ara el trastorn de l'espectre autista (TEA) en diferents graus, trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH), els trastorns de conducta o les alteracions produïdes per brots epilèptics, etc.

En el nostre cas, es poden matricular a l'IFE de l'Institut de Les Salines del Prat del Llobregat, joves residents al Baix Llobregat que per edat curricular hagin finalitzat l'ESO (mínim entre 15 i 16 anys) i que com a màxim compleixin els 22 anys l'any de la inscripció, que estiguin interessats en la jardineria i la cura d'animals com a sortida laboral.

No hi ha cap requisit acadèmic previ per ingressar a l'IFE, més enllà de la franja d'edat descrita anteriorment. Així que ens podem trobar amb alumnat que acaba de cursar l'ESO (la gran majoria sense superar), o que prové d'un Centre d'Educació Especial, o d'una fundació tutelar, o d'haver cursat un PFI (Programa de Formació i Inserció), o 1r d'IFE d'una altra especialitat o fins i tot que faci anys que està sense escolaritzar.

Un gran percentatge del nostre alumnat ha patit a l'ESO un notori fracàs escolar que els ha impedit superar l'ESO. Acostumen a iniciar l'IFE carregant a l'esquena experiències força negatives dels instituts on han estudiat, ja que s'han trobat en entorns educatius on no han tingut la capacitat d'adaptar-se plenament a les seves capacitats cognitives, ni a les seves necessitats socialitzadores, ni a les característiques del seu trastorn. En molts casos han patit *bullying* i diferents tipus de discriminació per part de companys i companyes o han anat acumulant vinculacions negatives amb el professorat (sobretot aquells que mostren comportaments més disruptius).

Així, podríem dir que gran part de l'alumnat comença 1r d'IFE amb un bagatge negatiu de la seva experiència a l'ESO, replet de frustracions, fracassos o diverses inadaptacions i es matriculen a l'IFE amb l'esperança de trobar-se quelcom ben diferent i més ajustat a les seves necessitats reals. Justament, per aquest bagatge negatiu previ, l'alumnat acostuma a mostrar-se molt motivat, amb ganes d'aprendre i d'encetar una nova etapa de la seva vida més satisfactòria.

A més dels coneixements tècnics, en el currículum de l'IFE, donem molta importància a tots aquells aspectes que tenen a veure amb l'acompanyament a la vida adulta, ja que justament acostuma a ser un tipus d'alumnat amb molt poca autonomia (respecte als propis hàbits quotidians d'autocura, la mobilitat per la ciutat...) amb un alt

grau d'immaduresa emocional i social i una gran dependència envers les famílies, en tots els àmbits.

Sol ser un alumnat amb grans carències de sociabilitat, però amb un gran desig de trobar espais propis i segurs on trobar un grup d'iguals per relacionar-se. D'aquesta manera, la majoria de l'alumnat que es matricula a l'IFE, parteix d'una situació de força aïllament, però acaba trobant en poc temps i de forma satisfactòria un entorn adequat on augmentar de forma exponencial el seu nivell de sociabilitat, la qual cosa afecta positivament en tots els àmbits de la seva persona.

Com es treballa

La forma en què treballem a l'IFE es basa en una metodologia pràctica i vivencial. Totes les activitats realitzades estan pensades per tal que l'alumnat incrementi l'autonomia personal i assoleixi les competències professionals que els faciliti la transició a la vida adulta i la inclusió social i laboral.

Com s'ha explicat anteriorment, els nostres estudis s'estructuren en mòduls comuns, per adquirir competències personals i socials que faciliten el desenvolupament dels joves com a ciutadans de ple dret, i mòduls professionals. El nostre perfil d'alumnat aconsegueix millor els nous aprenentatges quan es realitzen de forma vivencial i experiencial, per aquest motiu, tractem de plantejar activitats on el component pràctic sigui predominant, però sense deixar de banda altres elements com la reflexió, la cerca d'informació, estar atent a l'actualitat...

A més de les activitats més pròpies de l'aula, participem en diferents projectes, ja siguin propis de l'IFE, del nostre centre educatiu o amb altres entitats. Alguns projectes que portem a terme són el treball a l'hort i als espais verds del nostre centre educatiu, aprendre a treballar com auxiliars al ramat d'ovelles a Sant Ramon, col·laborar amb el centre cívic Ribera Baixa desenvolupant un projecte comunitari, participar en activitats del nostre institut tals com la preparació i organització de la castanyada, carnestoltes o Sant Jordi, col·laborar amb l'entitat Espigoladors per tal de combatre el malbaratament alimentari o amb l'Institut Escola de Sant Cosme i l'entitat SAO-Prat, per ajudar-los a condicionar i mantenir els seus espais verds.

Tots aquests projectes ens permeten treballar en el dia a dia les diferents competències del currículum. Aspectes de contingut personal (puntualitat, respecte, compromís, ajuda, la higiene i cura personal...) com professionals (correcta utilització dels equips de protecció individual, l'ús d'eines, coneixements tècnics propis de cada activitat...), es treballen d'una manera directa i, per tant, molt més significativa per al seu assoliment.

De fet, un dels aspectes que més valora el nostre alumnat és que aprenen fent. D'ençà que s'incorporen al primer curs fins que acaben els seus estudis a quart (havent realitzat les pràctiques al centre de treball), s'adonen que han guanyat confiança,

destresa, iniciativa, autonomia... S'atreveixen a fer més coses, perquè durant tot aquest temps les han anat posant en pràctica. Se'ls ha donat l'espai per fer-ho, amb exigència però amb confiança envers les seves capacitats, amb rigor però sense penalitzar l'error. I el creixement que n'obtenen en tots els àmbits és molt bo.

A més, la nostra metodologia també ens permet adaptar-nos a les seves capacitats i a les diferents maneres d'aprendre que té l'alumnat. Intentem sempre potenciar les seves fortaleces i reduir les seves dificultats, promoure l'ajuda mútua, la col·laboració i el treball en equip.

La inclusió de l'alumnat al nostre centre també es té en compte al llarg del seu itinerari formatiu. L'IFE participa en totes les activitats transversals que es realitzen al centre i en molts dels projectes que es duen a terme. Com per exemple el projecte Green Gardens que s'està desenvolupant entre diferents cicles formatius que s'imparteixen en l'institut: PFI, cicles de la família agrària, gestió administrativa, etc.

Durant el curs passat també es van realitzar diverses classes amb l'alumnat del cicle esportiu GUIAMN. Aprofitant que hi ha mòduls a l'IFE on es treballa la vida saludable, el benestar personal i l'activitat física, els alumnes de GUIAMN van dirigir unes sessions amb contingut curricular amb els joves de l'IFE i el resultat va ser molt positiu. Totes les parts van valorar l'experiència com molt enriquidora, tant en l'àmbit formatiu com en el personal. Aquest curs es repetiran aquestes jornades.

L'acció tutorial i les famílies

En un programa formatiu com l'IFE, l'acció tutorial és fonamental. La nostra tasca com a docents, a més d'impartir uns continguts i unes eines professionalitzadores, és acompanyar al nostre alumnat en el seu creixement i desenvolupament com a persones adultes i com a joves professionals.

Tot i disposar de dues hores setmanals de tutoria, aquest treball es desenvolupa en tots i cadascun dels mòduls que s'imparteixen, ja que entenem que ha d'estar present en tots els moments.

Per tal de realitzar l'acció tutorial és molt important la coordinació amb docents, orientadors i agents externs. Conèixer bé la trajectòria de cada alumne, quines són les dificultats que ha manifestat al llarg del seu itinerari educatiu, la relació amb els companys i companyes i amb la seva família, l'autonomia, etc., és una informació molt valuosa.

Quan al nostre centre arriba un grup nou, es posa molt d'èmfasi en aconseguir el benestar de l'alumnat a l'IFE i la cohesió del grup-classe. Abans de començar, es realitzen entrevistes individuals amb l'alumne/a i la seva família. En el cas dels joves que s'incorporen al programa, aquestes entrevistes ens serveixen per conèixer-nos, intercanviar informacions, resoldre dubtes i familiaritzar al nou alumne amb els espais del centre. En aquestes entrevistes hi participem el professorat i les tècniques en

integració social. Acostumem a explicar el programa, els mòduls que treballaran al primer curs, la manera de funcionar de l'IFE, etc., i també formulem preguntes a la família i a l'alumne sobre la seva trajectòria acadèmica, els punts forts, les dificultats més importants, les relacions familiars, amistats que té, aficions, etc. Considerem molt rellevant tenir aquestes informacions de tipus acadèmic, personal i social de cadascun dels alumnes abans de començar les classes, ja que ens ajuda a treballar amb ells, a potenciar les seves fortaleces, a reforçar els punts més febles, així com a actuar davant de qualsevol conflicte que pugui aparèixer. Que estiguin presents les famílies en aquestes entrevistes també ens dona una visió més nítida del tipus de relació que es manté amb el jove. Amb la resta de l'alumnat que ja fa un temps que s'ha incorporat a l'IFE, també tenim aquestes entrevistes, ja que durant les vacances s'acostumen a produir canvis (el treball a casa, les relacions socials...) i per plantejar els objectius per al nou curs, què els demanarem i quins aspectes ha de millorar. Tenir les dues versions del mateix fet (família i alumne) ens dona una informació més global de la situació. Les primeres setmanes, inclús mesos, es dedica molt de temps a realitzar activitats i dinàmiques sobre autoconeixement i coneixement de l'altre, a treballar aspectes emocionals, a fer tasques per desenvolupar vincles amb la resta del grup (incloent-hi l'equip docent) i, sobretot que creguin en les seves capacitats, que la seva veu a l'aula és molt important i que, perquè la classe funcioni, són imprescindibles les seves aportacions i el seu esforç. Els docents també participem en aquestes dinàmiques i activitats com un més del grup-classe; donant la nostra opinió, manifestant els nostres neguits, participant en els jocs cooperatius...

Malauradament, part del nostre alumnat ha patit assetjament al llarg de la seva trajectòria escolar. Fets que han afectat l'autoestima, la confiança en si mateix, les relacions amb els iguals i a pensar que la seva veu no és tan important com la dels altres. És per això, que tot aquest treball inicial és molt necessari. La majoria del nostre alumnat, un cop acabada l'etapa de l'educació obligatòria, es van quedant en una mena de llimbs. Van veient com els seus companys i companyes continuen les seves etapes formatives mentre a ells els toca quedar-se a casa amb els seus pares i mares, se'ls tanquen moltes portes del món laboral degut a les seves necessitats i a la poca preparació del món empresarial i del treball per inserir persones amb diversitat funcional, i que l'única opció són els tallers ocupacionals. Aquest fet provoca la completa desvinculació amb les seves amistats de l'institut (ja de per si, força escasses) i la pèrdua de xarxa social.

El treball de les relacions interpersonals i l'amistat són aspectes que es treballen força des de l'IFE, donant a conèixer activitats d'oci a les tardes (com per exemple, el futbol) o els caps de setmana, i animant quedades de l'aula facin "quedades". En molts casos s'ha aconseguit que facin grup i organitzin plans fora del centre i de l'horari acadèmic. Aquest aspecte el considerem molt important i també les famílies moltes vegades l'han posat en valor, ja que és un tema que els acostuma a preocupar perquè veuen que els seus fills i filles no tenen gaires amistats i algunes d'elles són poc sòlides.

A les tutories, a més de realitzar dinàmiques i activitats tutorial, també hi ha espais per explicar i compartir. Habitualment, els dilluns es dedica una bona estona a què tothom pugui explicar el cap de setmana. És el moment que poden explicar les seves vivències i experiències personals i on també donen a conèixer conflictes o discussions que han tingut amb algun company o companya fora del centre. Aquest fet ens dona l'oportunitat d'acompanyar emocionalment l'alumnat en la resolució d'aquests conflictes i en la gestió de les seves relacions personals amb els amics i amigues, la família, la parella, etc., i oferir-los eines per tal que cada cop tinguin més autonomia.

Les tutories, tant les grupals com les individuals, són eines fonamentals per treballar la inclusió en el nostre alumnat, ja que a més de treballar per a que tothom pugui realitzar les tasques més acadèmiques i professionals, tenint en compte la diversitat funcional de tots i cadascun dels membres del grup-classe, també es fa un esforç considerable per a que s'accepti aquesta diversitat en les estones d'oci, temps lliure o activitats que de manera independent realitzen fora de l'aula.

Que els grups siguin reduïts (màxim 12 alumnes per classe), també ens permet una atenció més personalitzada de l'alumnat, aspecte clau per poder assolir els objectius de l'itinerari. Les tutories individuals i les reunions que es duen a terme de manera periòdica (algunes d'elles comptant també amb la família) ajuden a valorar i reconèixer el treball ben fet per l'alumne i els seus assoliments, així com a compartir els aspectes a millorar i a proposar uns objectius molt concrets per treballar durant un trimestre. La finalitat és comunicar-nos directament amb ells i responsabilitzar-los del seu procés d'ensenyament / aprenentatge i de transició a la vida adulta.

Un tema molt important i fonamental perquè l'alumnat de l'IFE aprofiti el recurs i pugui desenvolupar les seves capacitats el màxim possible durant els quatre cursos és, com ja hem destacat, la implicació de les famílies. Tot i que en molts dels casos són joves majors d'edat, es comparteix informació amb la família perquè interessa treballar des de totes les bandes i anar sempre en la mateixa direcció, ja que encara viuen a casa dels pares i la comunicació esdevé una eina fonamental. La intenció no és que els aprenentatges es quedin solament a l'àmbit del centre; volem que també els duguin a terme en la resta dels àmbits de la seva vida. Aprenentatges funcionals que els ajudin en el seu dia a dia i en tots els aspectes de la seva vida: professional, acadèmic, d'autonomia, emocional, personal, etc. Les famílies acostumen a estar a sobre i l'experiència d'aquests anys ens diu que, en la majoria de casos, són un reforç valuós per al bon funcionament i desenvolupament de l'IFE. En termes generals, les valoracions que realitzen del recurs són positives i sempre han manifestat la necessitat d'un programa formatiu com aquest on els seus fills i filles troben el seu espai.

La part professionalitzadora de l'IFE

Al llarg del segon i tercer curs es duen a terme les activitats relacionades amb la vessant professional de l'itinerari. Durant la realització d'aquestes tasques es posa èmfasi en les següents capacitats clau: la resolució de problemes, l'organització del treball, la responsabilitat, el treball en equip, l'autonomia, la relació personal i la iniciativa.

Pel que fa a les tasques relatives a l'atenció i cura dels animals, cal destacar que els alumnes es fan càrrec dels animals presents a l'institut com ara periquitos i agornis, així com d'un aquari amb peixos de tipus cíclids africans. A més, l'alumnat participa en la construcció del galliner de l'institut i, un cop a la setmana, realitza les tasques pròpies d'un pastor per al manteniment d'un ramat d'ovelles.

Pel que fa a les activitats relatives a la producció i manteniment de les plantes, l'alumnat gestiona un hort a l'institut i intervé en la creació i millora de jardins i espais interiors en altres instituts i entitats del voltant.

Durant aquest segon i tercer any l'objectiu és que l'alumnat assoleixi les competències necessàries per poder fer front a les pràctiques professionals del quart curs amb èxit. I, finalment, una vegada acabats els estudis, puguin desenvolupar-se de forma adequada en el món laboral. Aquestes pràctiques finals es duen a terme en un centre de treball ordinari com pot ser una hípica, un centre de jardineria o una botiga d'animals, per exemple. Tres dies a la setmana els alumnes van als seus centres de treball i els dos dies restants els alumnes venen a l'institut on reben un reforç tècnic de les tasques que duen a terme durant les pràctiques.

Paral·lelament, es fa un seguiment del funcionament de les pràctiques a les empreses per part dels tècnics d'integració social, no només ens interessa la integració laboral des de la vessant tècnica, sinó també el seu desenvolupament social i personal., buscant així adaptar de la millor manera les seves competències transversals amb les professionals.

La inserció laboral

Tant a les pràctiques com al seu futur laboral, les empreses han d'estar disposades a adaptar-se i a possibilitar l'aprenentatge implementant les mesures necessàries per fer efectiva la inclusió. L'objectiu de la nostra feina és incrementar la seva autonomia personal i que s'assoleixin les competències professionals i personals per a facilitar la transició a la vida adulta. Per això, fem un seguiment graduat a la transició del centre educatiu al món laboral, ja que la finalitat de l'IFE és que siguin uns estudis finalistes.

Actualment, a l'IFE hem finalitzat dues promocions amb un total de tretze alumnes. Vuit d'ells, una vegada han finalitzat els estudis, han trobat feina del perfil de "Cura d'animals i espais verds", alguns amb contracte fix i d'altres cobrint vacances.

Ens trobem amb alguns inconvenients reals en la transició cap a la inserció laboral: la capacitació de l'alumnat tant des de la part professional com des de la madurativa; un cop acaben l'IFE és molt tangible, però acaben sortint només amb algunes competències acreditades pel SOC, però sense cap títol ni reconeixement homologat concret.

Per altra banda, també ens trobem que s'està fent força feina des del Departament d'Educació en dotar a les persones amb necessitats educatives especials d'oportunitats d'estudis acadèmics de qualitat, però aquesta feina no s'està fent, o almenys no amb la mateixa intensitat, en la vinculació d'aquests estudis amb les empreses.

Valoració

L'Itinerari Formatiu Específic (IFE) és un programa dins l'educació postobligatòria, d'oferta pública, destinat a alumnat amb nee, que té com a principal objectiu la inserció laboral. A dia d'avui, només es porta a terme a Catalunya i està força desplegat pel territori. Omple un buit molt important en la transició entre el món educatiu i el laboral en la formació de persones amb nee, i és per això que ha tingut una molt bona rebuda. Tot i això, trobem aspectes on encara hi ha marge de millora, com la derivació i orientació que es fa des dels centres de secundària, doncs l'adequació als perfils per als que ha estat creat el recurs és molt important, tant per l'èxit individual com per al funcionament del grup. Per altra banda, caldria també millorar en l'aplicació de la FCT (Formació en Centres de Treball) on, de vegades, es troba a faltar una oferta vinculada i coordinada del Departament d'Educació i el de Treball per tal d'evitar dependre només de l'empresa privada.

Finalment, volem remarcar que en aquests sis anys d'Itineraris Formatius Específics, el que hem trobat i trobem és un grau d'aprofitament, satisfacció, de sentit i de sentiment de realització personal enorme en els alumnes, les seves famílies, empreses i entitats col·laboradores. Queda molt treball per fer i moltes coses a polir, però pel que respecta als aspectes d'educació, formació i inclusió, podem dir que la situació ara mateix és molt més justa que abans del seu desplegament. L'experiència com a professionals de l'IFE és molt enriquidora. Tenir el compromís i la voluntat d'ajudar al nostre alumnat fa que t'hagis d'exigir el millor com a docent. Es fa un acompanyament tutorial i professional molt acurat i el vincle amb l'alumnat acaba sent molt proper. Després d'aquests anys d'experiència, estem molt satisfets amb la feina realitzada, i amb la valoració positiva expressada tant per l'alumnat com per les famílies.

Correspondència amb els autors: *Equip professional IFE Institut Les Salines.* E-mail: ife@inslessalines.cat